

Rafał Adamus

prof. dr hab., Uniwersytet Opolski
orcid.org/0000-0003-4968-459X
radamus@uni.opole.pl

Problem dopuszczalności dokonania czynności inwestycyjnej przez syndyka masy upadłości prowadzącego przedsiębiorstwo upadłego

Zagadnienia wstępne

W literaturze przedmiotu nie był dotychczas podejmowany szerzej temat zagadnienia dopuszczalności dokonywania przez syndyka masy upadłości prowadzącego przedsiębiorstwo upadłego czynności inwestycyjnych¹. Przez czynność inwestycyjną rozumie się tutaj odpłatne nabycie mienia dla masy upadłości, stanowiącego składnik aktywów trwałych (a zatem „dobro inwestycyjne”), w celu oczywiście użytecznym dla tego przedsiębiorstwa. Chodzi tu zatem o aspekt a) wydatkowania funduszy masy upadłości, b) na inwestycję, c) uzasadnioną potrzebami przedsiębiorstwa. Niemniej wskazane tu rozumienie czynności inwestycyjnej ma raczej orientacyjny charakter. Zwrot ten nie jest elementem języka prawnego w odniesieniu do prawa o niewypłacalności. Przy czym jest oczywiste, że

¹ Tekst R. Adamusa na portalu prawo.pl odnoszący się do tego tematu (*idem*, *Prawo nie zakazuje wszystkich inwestycji syndykowi*, 21.09.2023, prawo.pl/biznes/prawo-nie-zakazuje-inwestycji-syndykowi,523022.html [dostęp: 21.09.2023]) ma charakter jedynie publicystyczny i nie spełnia wymogów artykułu naukowego.

ruch każdego przedsiębiorstwa co jakiś czas wiąże się z potrzebami inwestycyjnymi różnej natury (w celu zaoszczędzenia na kosztach, zwiększenia konkurencyjności itp.).

Dokonywanie czynności inwestycyjnych przez syndyka nie jest zachowaniem typowym w postępowaniu upadłościowym, o czym świadczy konstrukcja przepisów prawa upadłościowego, koncentrująca się głównie na likwidacji masy upadłości. Od syndyka oczekuje się, że będzie kumulował, a nie wydatkował, fundusze masy upadłości. Dokonanie przez syndyka czynności inwestycyjnej poza prowadzeniem przedsiębiorstwa upadłego, w celu czysto spekulacyjnym, należałoby traktować jako eksces.

Ogólne założenia badawcze

W niniejszym opracowaniu zostały przyjęte następujące założenia badawcze, które zostały rozwinięte w ramach dalszej analizy.

Po pierwsze, podejmowanie przez syndyka czynności inwestycyjnych w ramach prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego, w tym polegających na zakupie m.in. nieruchomości, nie jest zakazane wprost przez prawo upadłościowe. W związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa upadłego mogą istnieć potrzeby inwestycyjne wyrażające się w bardzo różnym zapotrzebowaniu. Nie można *a limine* wykluczyć jakiegokolwiek typu czynności, w tym nawet nabywania nieruchomości przez syndyka masy upadłości dla potrzeb prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego.

Po drugie, prowadzenie przez syndyka masy upadłości przedsiębiorstwa upadłego charakteryzuje się pewną autonomią w ramach przepisów o likwidacji masy upadłości, gdyż nie jest to działalność typowa dla organu egzekucyjnego prowadzącego egzekucję generalną, ale jest to działalność o charakterze biznesowym. Przepisy prawa upadłościowego nie wprowadzają żadnej metodyki prowadzenia działalności gospodarczej, nie taka jest ich rola.

Po trzecie, prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego przez syndyka masy upadłości podlega zasadzie *business judgement rule* korygowanej przez ogólne zasady prawa upadłościowego, to jest maksymalizację zaspokojenia wierzycieli i zachowanie przedsiębiorstwa

upadłego w całości (art. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe²). Z zasady tej może wynikać potrzeba dokonania przez syndyka czynności inwestycyjnej.

Po czwarte, kompetencje syndyka do dokonania czynności inwestycyjnej należy wywieść z przepisów powierzających mu prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego (art. 75 ust. 1, art. 169 ust. 4, art. 206 ust. 1 pkt 1, art. 306, art. 312 pr. up.). W ramach prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego syndyk może podejmować czynności niezakazane mu przez prawo albo przez organy postępowania upadłościowego. Można zarekomendować przeprowadzenie specjalnego testu inwestycyjnego.

Po piąte, sędzia komisarz ma kompetencję do zakazywania syndykowi podejmowania pewnych czynności *ex ante* (art. 152 ust. 1 pr. up.). Jeżeli sędzia komisarz nie zakazał syndykowi podejmowania czynności inwestycyjnych określonego rodzaju (w tym np. nabywania nieruchomości), wówczas istnieje przestrzeń dla rozważenia potrzeby podjęcia takiej czynności. Innymi słowy, brak weryfikacji negatywnej ze strony sędziego komisarza uzasadnia rozważenie przez syndyka potrzeby podjęcia takiej decyzji. Prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego odpowiada celowi postępowania upadłościowego i ma charakter autonomiczny względem ogólnych zasad likwidacji masy upadłości, z tym zastrzeżeniem, że maksymalizacja zaspokojenia wierzycieli ma charakter priorytetu (art. 2 pr. up.).

Po szóste, syndyk nie jest związany ewentualnym stanowiskiem reprezentanta upadłego ani stanowiskiem organów spółki, nawet gdyby dla dokonania takiej czynności inwestycyjnej, w normalnym układzie stosunków, była potrzebna zgoda rady nadzorczej czy przedstawicieli wspólników. Na dokonanie czynności inwestycyjnej syndyk nie musi uzyskiwać zgody rady wierzycieli; rada wierzycieli nie ma kompetencji do wyrażenia takiej zgody; syndyk może wystąpić do rady wierzycieli o opinię. W sprawie dokonania czynności inwestycyjnej nie ma potrzeby zwoływania zgromadzenia wierzycieli. Nabyta przez syndyka nieruchomość stanie się elementem przedsiębiorstwa upadłego i będzie podlegała zbyciu na ogólnych zasadach prawa upadłościowego.

² Tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1520 ze zm., dalej jako: pr. up.

Likwidacja masy upadłości a autonomia prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego

Analizę należy rozpocząć od uwagi o potrzebie dostrzeżenia pewnej autonomii prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego, jako aktywności biznesowej, w ramach „egzekucyjnego” likwidowania masy upadłości. Likwidacja masy upadłości (czyli likwidacja majątku należącego do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabytego przez upadłego w toku postępowania upadłościowego) celem zaspokojenia wierzycieli stanowi jeden z podstawowych etapów postępowania upadłościowego³. „Likwidacja masy upadłości” to zarazem brzmienie tytułu VII części I ustawy – Prawo upadłościowe, obejmujące przepisy art. 306–334.

Likwidacja masy upadłości wykazuje pewne podobieństwa do postępowania egzekucyjnego, w ramach którego także może dochodzić do przymusowego spieniężenia składników majątkowych dłużnika przez organ egzekucyjny celem zaspokojenia wierzyciela (bądź wierzycieli), na rzecz którego wszczęto egzekucję. Likwidacja masy upadłości obejmuje – z mocy samego prawa – cały majątek upadłego określany jako masa upadłości. Postępowanie upadłościowe określane niekiedy bywa jako tzw. egzekucja generalna. Likwidacja masy upadłości wykazuje również pewne podobieństwa do postępowania likwidacyjnego osoby prawnej czy jednostki organizacyjnej⁴, w ramach którego – co do zasady – dochodzi

³ Z obszernej literatury przedmiotu na temat istoty upadłości zob. np. F. Zedler, *Prawo upadłościowe i naprawcze w zarysie*, Kraków 2004, s. 24 i nast.; A. Jakubecki, [w:] *idem*, F. Zedler, *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, wyd. 3, Warszawa 2010, s. 636 i nast.; S. Cieślak, *Fundusze masy upadłości – postępowanie podziałowe. Komentarz*, Warszawa 2004, s. 15 i nast.; R. Adamus, *Przedsiębiorstwo upadłego w upadłości likwidacyjnej*, Warszawa 2011, s. 20 i nast.; *idem*, *Likwidacja masy upadłości. Zagadnienia praktyczne*, Warszawa 2014, s. 1–170; *idem*, *Liquidation of the Bankruptcy Estate in Poland*, „Bratislava Law Review” 2020, vol. 4, no. 1, s. 115–130.

⁴ Na temat likwidacji właścicielskiej zob. np.: A. Witosz, *Rozwiązanie i likwidacja spółek handlowych*, Warszawa 2011; S. Sołtysiński, [w:] *Prawo spółek osobowych*, red. A. Szajkowski, „System Prawa Prywatnego”, t. 16, Warszawa 2016, s. 830 i nast.; M. Michalski, [w:] *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, „System Prawa Prywatnego”, t. 17A, Warszawa 2010, s. 538 i nast.; *idem*, [w:], *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, „System Prawa

do spieniężenia majątku likwidowanego podmiotu (przy czym można dopuścić do sytuacji przejęcia na własność składników majątkowych likwidowanego podmiotu przez jego udziałowców).

Imperatyw działania syndyka polega na likwidowaniu składników majątkowych, a nie na nabywaniu nowych. Niemniej stwierdzenie to dotyczy fazy zbywania składników masy, a nie fazy prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego przez syndyka. Syndyk prowadzący przedsiębiorstwo upadłego – w odniesieniu do tego przedsiębiorstwa – nie zachowuje się jak organ prowadzący egzekucję generalną, ale jak zarządzający cudzym majątkiem przy zachowaniu odpowiedniej staranności menedżerskiej.

Likwidacja masy upadłości polega – co do zasady – na spieniężeniu składników masy upadłości celem zaspokojenia roszczeń wierzycieli, których wierzytelności zostały uznane w toku postępowania upadłościowego. Innymi słowy, zwrot „likwidacja” można (z zastrzeżeniem istnienia pewnych wyjątków) zastąpić zwrotem „spieniężenie”. Niemniej przy prowadzeniu przedsiębiorstwa przez syndyka masy upadłości imperatyw jego zachowania nie sprowadza się do spieniężania składników masy upadłości ze skutkiem egzekucyjnym.

Wektory zachowania syndyka mogą być ustawione przeciwnym kierunkowi. Syndyk może nabywać zarówno aktywa obrotowe, jak i składniki aktywów trwałych, jeżeli jest to potrzebne do zachowania przedsiębiorstwa upadłego w stanie nie pogorszonego. W zależności od okoliczności może dojść do wymiany środków produkcji itp. Intencją jest zwrócenie uwagi na okoliczność, że nie można porównywać czynności dokonywanych ze skutkiem egzekucyjnym z czynnościami niezbędnymi dla zachowania przedsiębiorstwa dłużnika.

Przepis art. 311 ust. 1 pr. up. stanowi, że likwidacji masy upadłości dokonuje się przez sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części, sprzedaż nieruchomości i ruchomości – przez ściągnięcie wierzytelności od dłużników upadłego

Prywatnego” t. 17B, Warszawa 2010, s. 877 i nast.; *idem*, *Spółka akcyjna*, wyd. 2, Warszawa 2010, s. 576 i nast.; K. Kopaczyńska-Pieczeniak, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, wyd. 2, Warszawa 2010, s. 68 i nast.; A. Kidyba, *Handlowe spółki osobowe*, wyd. 3, Warszawa 2010, s. 53 i nast.; R. Adamus, *Życie po życiu spółki kapitałowej*, „Jurysta” 2010, nr 1, s. 51 i nast.

i wykonanie innych jego praw majątkowych wchodzących w skład masy upadłości albo ich zbycie⁵. Regulacja prawna z art. 311 ust. 1 pr. up. wyraża pewną zasadę ogólną, która doznaje jednak szeregu modyfikacji.

Po pierwsze, w przypadkach wskazanych w ustawie likwidacja ruchomości obciążonych zastawem rejestrowym oraz wierzytelności i praw obciążonych zastawem rejestrowym lub zastawem finansowym może nastąpić także przez przejęcie ich przez wierzyciela będącego zastawnikiem zastawu rejestrowego lub zastawu finansowego, jeżeli umowa o ustanowieniu zastawu przewiduje zaspokojenie zastawnika w drodze przejęcia przedmiotu zastawu (art. 311 ust. 2 pr. up.).

Po drugie, przepisy dotyczące likwidacji w drodze sprzedaży ruchomości oraz przejęcia ruchomości obciążonych zastawem rejestrowym stosuje się odpowiednio do sprzedaży i przejęcia przez wierzyciela zwierząt, jeżeli nie jest to sprzeczne z przepisami dotyczącymi ochrony zwierząt (art. 311 ust. 3 pr. up.).

Po trzecie, ustawodawca przez regulację m.in. art. 312 pr. up. pozwala, w ramach likwidacji masy upadłości, na dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa dłużnika⁶. Zgodnie z art. 312 ust. 1 pr. up. w razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego można prowadzić dalej przedsiębiorstwo upadłego, jeżeli możliwe jest zawarcie układu z wierzycielami lub możliwa jest sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części.

Zgodnie z art. 316 ust. 1 pr. up. przedsiębiorstwo upadłego powinno być sprzedane jako całość, chyba że nie jest to możliwe. W piśmiennictwie M. Poźniak-Niedzielska trafnie wywiodła, że sprzedaż przedsiębiorstwa jako całości upraszcza przebieg postępowania upadłościowego i skraca drogę prowadzącą do równomiernego zaspokojenia wierzycieli. Taki był również powód, że ustawodawca wyeksponował w prawie upadłościowym problematykę sprzedaży przedsiębiorstwa jako całości przez jej unormowanie jeszcze przed regulacjami odnoszącymi się do sprzedaży ruchomości,

⁵ A. Jakubecki, *op. cit.*, s. 641 i nast.

⁶ Zob. szerzej na ten temat: *ibidem*, s. 642 i nast.; R. Adamus, *Przedsiębiorstwo upadłego...*, *op. cit.*, s. 55 i nast.

nieruchomości i innych praw, podkreślając tym samym znaczenie, które przywiązuje się do takiego sposobu likwidacji masy upadłości⁷. Jeżeli sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego jako całości nie jest możliwa ze względów ekonomicznych lub innych, można sprzedać zorganizowaną część przedsiębiorstwa (art. 318 ust. 1 pr. up.). Jeżeli sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego jako całości albo zorganizowanej części nie jest możliwa ze względów ekonomicznych lub innych, można sprzedać zbiór rzeczy lub praw obciążonych zastawem rejestrowym, które wchodzi w skład przedsiębiorstwa (art. 318 ust. 2 zd. 2 pr. up.). W dalszej kolejności syndyk prowadzi sprzedaż pojedynczych składników masy upadłości.

Faza zarządzania majątkiem – prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego

Z chwilą ogłoszenia upadłości syndyk zastępuje w prowadzeniu przedsiębiorstwa dłużnika⁸ dotychczasowy zarząd korporacyjny upadłego, wspólników prowadzących sprawę upadłej spółki czy samego upadłego będącego osobą fizyczną itp. W myśl art. 75 ust. 1 pr. up., jeżeli ogłoszono upadłość, upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania i rozporządzania mieniem wchodzącym do masy upadłości. Zgodnie z przywoływanym już wcześniej art. 173 pr. up. syndyk niezwłocznie obejmuje majątek upadłego, zarządza nim, zabezpiecza go przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zabránieniem go przez osoby postronne oraz przystępuje do jego likwidacji. W istocie rzeczy z chwilą ogłoszenia upadłości przedsiębiorstwo winno być prowadzone przez syndyka.

Prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego nie jest głównym celem postępowania w przedmiocie likwidacji masy upadłości. Jest to raczej szczególny środek dla osiągnięcia celu, jakim jest likwidacja masy upadłości. Prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego może odbywać się w dwóch formach. Po pierwsze, syndyk może

⁷ M. Poźniak-Niedzielska, *Sprzedaż przedsiębiorstwa bankowego w upadłości*, [w:] *Studia z prawa prywatnego gospodarczego. Księga pamiątkowa ku czci prof. Ireneusza Weissa*, Kraków 2003, s. 230.

⁸ Szerzej na temat przedsiębiorstwa upadłego w ramach upadłości likwidacyjnej zob. R. Adamus, *Przedsiębiorstwo upadłego...*, *op. cit.*, s. 55 i nast.

wydzierżawić przedsiębiorstwo upadłego osobie trzeciej (art. 316 ust. 2 pr. up.)⁹. Po drugie, syndyk może prowadzić przedsiębiorstwo samodzielnie. Z punktu widzenia przesłanek, o których mowa w komentowanym przepisie, nie ma znaczenia, czy przedsiębiorstwo będzie prowadzone osobiście przez syndyka, czy zostanie przez niego wydzierżawione. Ustawodawca przyjął dwie pozytywne przesłanki dla dalszego prowadzenia postępowania upadłościowego. Po pierwsze, syndyk może prowadzić przedsiębiorstwo upadłego, jeżeli możliwe jest zawarcie układu z wierzycielami. Po drugie, syndyk może prowadzić przedsiębiorstwo upadłego, jeżeli możliwa jest sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego w całości lub jego zorganizowanych części (art. 312 ust. 1)¹⁰. Przesłanki, o których mowa w art. 312 ust. 1 pr. up., odnoszą się do sytuacji, w której przedsiębiorstwo upadłego miałyby być prowadzone po upływie trzech miesięcy od daty ogłoszenia upadłości (art. 206 ust. 1 pkt 1 pr. up.). Do upływu wspomnianego okresu syndyk może prowadzić przedsiębiorstwo upadłego bez względu na okoliczności.

Sam fakt ogłoszenia upadłości przez sąd upadłościowy nie wstrzymuje automatycznie prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego. Odnosząc się do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego, należy wskazać, że kontynuacja prowadzenia przedsiębiorstwa przez syndyka może mieć różny zakres: po pierwsze, prowadzenie przedsiębiorstwa w takim samym zakresie; po drugie, prowadzenie przedsiębiorstwa w zmniejszonym zakresie; po trzecie, prowadzenie przedsiębiorstwa w zwiększonym zakresie (np. gdy upadły w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa wdrażał projekt i przed ogłoszeniem upadłości nie zdołał uruchomić produkcji w zakresie tego projektu).

Przepis art. 312 pr. up., co w zasadzie bezpośrednio wynika z jego brzmienia, należy odnosić także do prowadzenia zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Innymi słowy, prowadzenie zorganizowanej części przedsiębiorstwa również wymaga ziszczenia się określonych w art. 312 ust. 1 pr. up. przesłanek merytorycznych. Zgodnie z art. 169 ust. 4 pr. up. syndyk prowadzący przedsiębiorstwo

⁹ Na temat dzierżawy przedsiębiorstwa upadłego zob. *ibidem*, s. 127 i nast.

¹⁰ Zob. szerzej *ibidem*, s. 57 i nast.

upadłego może prowadzić działalność wymagającą koncesji, licencji albo zezwolenia, chyba że co innego wynika z odrębnych ustaw.

Brak szczegółowych norm prawnych dla wyznaczenia konkretnej metodyki biznesowej

Likwidacja masy upadłości jest fragmentem postępowania sądowego, jakim jest postępowanie upadłościowe, zatem podlega ono istotnym rygorom o charakterze formalnym. W związku z tym, że prawo upadłościowe składa się z norm o charakterze materialnoprawnym, jak i norm o charakterze proceduralnym oraz ustrojowym, przepisy o likwidacji masy upadłości mają różny charakter prawny¹¹. Prowadzenie przedsiębiorstwa charakteryzuje się jednak pewną autonomią proceduralną. Przepis art. 312 ust. 2 pr. up. stanowi, że jeżeli syndyk prowadzi przedsiębiorstwo upadłego, powinien podjąć wszelkie działania zapewniające zachowanie przedsiębiorstwa co najmniej w niepogorszonym stanie. Regulacja ta nie zakazuje podejmowania czynności inwestycyjnych. W kontekście poruszanego problemu warto zwrócić uwagę na art. 257 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny¹², który w sferze ograniczonego prawa rzeczowego, jakim jest użytkowanie przedsiębiorstwa, przewiduje potrzebę czynności inwestycyjnych, „jeżeli użytkowanie obejmuje określony zespół środków produkcji, użytkownik może w granicach prawidłowej gospodarki zastępować poszczególne składniki innymi. Włączone w ten sposób składniki stają się własnością właściciela użytkowanego zespołu środków produkcji”.

Przedsiębiorstwo powinno być prowadzone według zasady *business judgement rule*. Syndyk upadłości powinien kierować się uwarunkowaniami biznesowymi przy prowadzeniu przedsiębiorstwa upadłego. Przepisy prawa upadłościowego nie są jednak vademecum biznesowym, ale ustaleniem reguł egzekucji generalnej. Nie ingerują one zatem w metodykę prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego. Oczywiście metodyka przyjęta przez syndyka masy

¹¹ Zob. np. *idem*, *Miejsce Prawa upadłościowego i naprawczego w systemie prawa*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2011, nr 3, s. 16 i nast.

¹² Tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1610.

upadłości przy prowadzeniu przedsiębiorstwa upadłego nie może być sprzeczna z ogólnymi celami postępowania upadłościowego, wyrażonymi w art. 2 pr. up., którymi są: maksymalizacja zaspokojenia wierzycieli i zachowanie przedsiębiorstwa upadłego jako całości.

„Decyzja biznesowa” syndyka o dokonaniu inwestycji – przygotowanie tzw. testu inwestycyjnego

W procesie likwidacji masy upadłości centralną pozycję zajmuje syndyk masy upadłości. Syndyk prowadzi bezpośrednią likwidację (spieniężanie) aktywów upadłego. W płaszczyźnie prawa cywilnego syndyk zawiera umowy sprzedaży (w rozumieniu art. 535 i nast. k.c., niemniej z istotnymi modyfikacjami wynikającymi z przepisów prawa upadłościowego), których przedmiotem są składniki masy upadłości. Prawo upadłościowe w wielu swoich przepisach kwalifikuje czynności syndyka odnoszące się do likwidacji masy upadłości jako „sprzedaż” (zob. np. art. 310 ust. 1, art. 311 ust. 1, art. 313 ust. 1 i 2, art. 320 ust. 1 i 3, art. 321 ust. 1, art. 323, art. 326 pr. up.). Niemniej ustawodawca posługuje się także pojęciem „zbycie”, które jest szersze niż pojęcie „sprzedaż” (zob. art. 314 ust. 1, art. 315, art. 331 ust. 2, art. 332 pr. up.). W związku z tym, że czynności syndyka wiążą się z uzyskaniem ceny, bardziej trafnym określeniem wydaje się pojęcie „sprzedaży”. Niemniej w zakresie prowadzenia przedsiębiorstwa dłużnika nie realizuje się etap zbywania (likwidacji, sprzedaży) składników mienia masy upadłości. Jest to etap zarządzania składnikami mienia przeznaczonymi do zbycia.

Zarządzanie przedsiębiorstwem odbywa się na rachunek upadłego. Zgodnie z art. 160 ust. 1 pr. up. syndyk dokonuje czynności z zakresu likwidacji masy upadłości „na rachunek upadłego, lecz w imieniu własnym”¹³. W związku z ogłoszeniem upadłości

¹³ Na temat statusu prawnego syndyka zob. np. P. Feliga, *Stanowisko prawne syndyka w procesie dotyczącym masy upadłości*, Warszawa 2013, s. 35 i nast.; I. Gil, *Sytuacja prawna syndyka...*, op. cit., s. 152; M. Koenner, *Syndyk masy upadłości*, Sopot 1999, s. 31 i nast.; K. Korzan, *Syndyk masy upadłości*, „Radca Prawny” 1993, nr 2, s. 22 i nast.; G. Harla, *Syndyk masy upadłości w polskim prawie cywilnym (materialnym i procesowym)*, Warszawa 2007, s. 117 i nast.; idem, *Organy postępowania upadłościowego a organy postępowania*

likwidacyjnej upadły nadal jest podmiotem praw wchodzących w skład jego majątku. Skutkiem ogłoszenia upadłości likwidacyjnej bynajmniej nie jest wyłączenie upadłego, choć zarówno prawo własności upadłego (art. 140 pr. up.), jak i inne prawa zostają mocno ograniczone w przepisach prawa upadłościowego. Upadły ograniczony jest przede wszystkim w możliwości rozporządzania swoim majątkiem (art. 75 ust. 1 pr. up.). Kompetencje te upadły traci na rzecz syndyka (art. 173 pr. up.). Z chwilą ogłoszenia upadłości likwidacyjnej upadły staje się „nie działającym właścicielem”, a syndyk „działającym niewłaścicielem”. Innymi słowy, typowe atrybuty prawa własności składników majątkowych¹⁴ ulegają rozdzieleniu pomiędzy upadłego (dotychczasowego właściciela) i syndyka.

Należy podnieść, że w przypadku upadłych będących jednostkami organizacyjnymi posiadającymi różne organy względem syndyka nie mają zastosowania jakiegokolwiek ograniczenia korporacyjne dotyczące czynności mającej za przedmiot składniki masy upadłości, albowiem upadły traci prawo zawiadywania masą upadłości na rzecz syndyka. Zgodnie z art. 75 ust. 1 pr. up. w przypadku ogłoszenia upadłości upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania i rozporządzania mieniem wchodzącym do masy upadłości. Z kolei czynności prawne upadłego dotyczące mienia upadłego, wobec którego upadły utracił prawo zarządu, są nieważne (art. 77 ust. 1 pr. up.). Uznać należy, że pod pojęciem „upadły” kryje się nie tylko zarząd osoby prawnej (innej jednostki organizacyjnej), ale

cywilnego w ujęciu systemowym, „Przegląd Prawa Handlowego” 2006, nr 4, s. 18–26; P. Sobolewski, *Skutki umorzenia postępowania upadłościowego dla postępowań z udziałem syndyka*, „Przegląd Sądowy” 2008, nr 10, s. 75 i nast.; J. Pałys, *Syndyk masy upadłości – pozycja ustrojowa*, „Prawo Spółek” 2000, nr 3, s. 37 i nast.; B. Jochemczyk, *Odpowiedzialność odszkodowawcza syndyka masy upadłości*, „Prawo Spółek” 2004, nr 10, s. 39 i nast.; A. Hrycaj, *Syndyk masy upadłości*, Poznań 2006, s. 29 i nast.; A. Jarocho, I. Pietrzak, M. Sachajko, *Analiza porównawcza instytucji nadzorca sądowego, syndyka masy upadłości i zarządcy przymusowego przedsiębiorstwa*, „Prawo Spółek” 2005, nr 10, s. 53 i nast.; A. Pokora, *Stanowisko prawne syndyka masy upadłości*, „Rejent” 1997, nr 7–8, s. 197 i nast.

¹⁴ Co do atrybutów prawa własności zob. np. P. Machnikowski, [w:] *Prawo rzeczowe*, red. T. Dybowski, wyd. 2, „System Prawa Prywatnego” t. 3, Warszawa 2007, s. 13 i nast.

także inne organy statutowe upadłego (np. rada nadzorcza, komisja rewizyjna, zgromadzenie wspólników, walne zgromadzenie akcjonariuszy itp.). Konsekwentnie podkreślić należy, że syndyk nie jest związany żadnymi statutowymi ograniczeniami dla zarządu spółki co do podejmowania określonych czynności.

Prawo upadłościowe pozwala na postawienie tezy, że prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego ma charakter zjawiska autonomicznego na tle problemu likwidacji masy upadłości. O ile przy sprzedaży likwidacyjnej syndyk zachowuje paradygmat organu egzekucji generalnej i podlega ścisłym procedurom prawa upadłościowego, o tyle przy prowadzeniu przedsiębiorstwa upadłego prawo upadłościowe nie narzuca żadnej konkretnej metodyki biznesowej prowadzenia tego przedsiębiorstwa, pozostawia zatem syndykowi pewną swobodę decyzyjną, byleby zarządzanie ze strony syndyka było zgodne z ogólnymi celami postępowania. Generalnie nie ma zakazu dokonywania czynności inwestycyjnych, w tym nabywania nieruchomości przez syndyka prowadzącego przedsiębiorstwo, jeżeli inwestycja jest uzasadniona celami prowadzenia tego przedsiębiorstwa. Badanie biznesowej zasadności decyzji inwestycyjnej może mieć miejsce, jeżeli czynność nie została zakazana do podjęcia przez sędziego komisarza (tzw. weryfikacja negatywna) i nie ma zagrożenia dla utrzymania zgody dla prowadzenia przedsiębiorstwa przez syndyka.

Przed podjęciem decyzji przez syndyka masy upadłości w sprawie dokonania czynności inwestycyjnej warto przygotować odpowiedni test inwestycyjny odpowiadający na odpowiednie pytania dotyczące zasadności i celowości inwestycji w konkretnym przypadku. Celem testu inwestycyjnego jest udzielenie odpowiedzi na pytanie o zasadność dokonania czynności inwestycyjnej. Test inwestycyjny powinien sporządzić syndyk. W szczególnie skomplikowanych sytuacjach test inwestycyjny może opierać się na ekspertyzach, np. technologicznej, technicznej, biznesowej czy prawnej. Test inwestycyjny sporządzany byłby dla organów i uczestników postępowania upadłościowego. Jego sensem jest wytłumaczenie motywów zachowania syndyka.

Należałoby rekomendować, aby był to test sporządzany *ex ante*. Niemniej może być to również test sporządzony po dokonaniu

czynności inwestycyjnej. Z formalnego punktu widzenia mógłby on stanowić załącznik do sprawozdań składanych cyklicznie przez syndyka. W związku z tym, że test inwestycyjny jest instytucją wynikającą z potrzeb praktyki, trudno wprowadzać katalog obligatoryjnych czy fakultatywnych elementów tego testu. Ten fakultatywny dokument prywatny powinien zawierać takie dane, aby merytorycznie spełniał swój cel.

Należałoby udzielić odpowiedzi na pytanie, czy inwestycja jest zgodna z zasadami prawidłowego gospodarowania powierzonym majątkiem, w tym – czy jest zgodna z zasadą *business judgement rule*. Kluczowe będzie ustalenie, czy model postępowania starannego zarządcy mieniem uzasadnia podjęcie takiej inwestycji. Należy ocenić, czy skutki zaniechania inwestycji będą niekorzystne. Z pewnością ma znaczenie okoliczność, czy inwestycja byłaby dokonana na korzystnych warunkach finansowych.

Niemniej zbadanie samego poziomu ogólnej zasadności biznesowej decyzji nie jest wystarczające. Należy ustalić, czy inwestycja nie naruszy celów postępowania upadłościowego, jakimi są maksymalizacja zaspokojenia wierzycieli i zachowanie przedsiębiorstwa w całości. Test inwestycyjny powinien odnosić się do okoliczności, czy wykonanie inwestycji nie spowoduje przewlekłości w postępowaniu upadłościowym. Test powinien wykluczać ryzyko, że podjęcie inwestycji nie zablokuje w sposób nieuzasadniony możliwości szybkiego zaspokojenia wierzycieli. Test powinien wskazywać, czy i w jaki sposób wykonanie inwestycji wpłynie pozytywnie na możliwość uzyskania większej ceny zbycia za przedsiębiorstwo upadłego.

W dalszej kolejności należałoby zarekomendować wykluczenie w ramach testu, że inwestycja nie wiąże się z żadnym podwyższonym ryzykiem gospodarczym. W teście inwestycyjnym warto podjąć wątek, czy inwestycja ma, a jeżeli tak, to jaki konkretny efekt w postaci pozyskania oszczędności w działalności przedsiębiorstwa upadłego. Dalej w teście powinno się odnieść do tego, czy inwestycja jest gospodarczo uzasadniona z uwagi na konkretne i doniosłe potrzeby przedsiębiorstwa upadłego i czy nie jest wyłącznie czynnością z zakresu spekulacji. Ważnym elementem testu będzie wykazanie, czy inwestycja nie jest przewidziana wyłącznie dla znacznego ulepszenia przedsiębiorstwa upadłego (innymi słowy, należałoby

wykluczyć zarzut, że syndyk wchodzi w rolę nabywcy przedsiębiorstwa; nie działa wyłącznie na korzyść nabywcy przedsiębiorstwa).

Istotne będzie sprawdzenie zasadności inwestycji z uwagi na kryterium proporcjonalności. Test powinien wykazywać, czy wykonanie inwestycji pozostaje w odpowiedniej proporcji w odniesieniu do innych typowych miesięcznych (okresowych) wydatków syndyka na prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego. Z testu powinno wynikać, czy skala inwestycji pozostaje w rozsądnej i proporcjonalnej relacji względem wartości całego przedsiębiorstwa. W teście inwestycyjnym nie może zabraknąć stwierdzenia, czy syndyk posiada odpowiednie finansowanie na wykonanie inwestycji. Należy rekomendować ustalenie, czy nie ma ryzyka nabycia przedmiotu inwestycji z wadami fizycznymi, czy prawnymi.

Syndyk przy czynnościach z zakresu likwidacji masy upadłości może posługiwać się ze względów organizacyjnych różnymi ciałami pomocniczymi nieuregulowanymi w ustawie, np. komisją ds. likwidacji masy upadłości, w skład której może wchodzić np. księgowy, radca prawny, rzeczoznawca majątkowy itp. Ciała takie nie mogą jednak ani przejmować kompetencji syndyka, ani go zastępować w jego ustawowych obowiązkach. Mają one uprawnienia pomocniczo-doradcze. Jeżeli w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa potrzebne jest dokonanie pewnych czynności inwestycyjnych, można zasugerować powołanie takiej komisji celem jej oficjalnej i formalnej rekomendacji co do przedsięwzięć inwestycyjnych. Syndyk nie będzie związany taką rekomendacją, niemniej będzie posiadał stanowisko merytoryczne osób zaangażowanych w proces produkcyjny, które może być uzasadnieniem dla podejmowanych przez syndyka decyzji.

Rola sędziego-komisarza w procesie likwidacji masy upadłości

Jak wskazano powyżej, centralną funkcję w procedurze likwidacji masy upadłości pełni syndyk masy upadłości. Niemniej syndyk podlega nadzorowi ze strony sędziego-komisarza¹⁵ i rady wierzycieli.

¹⁵ Na temat pozycji prawnej sędziego-komisarza zob. np. W. Pokora, *Kilka uwag na temat pozycji prawnej sędziego-komisarza w postępowaniu upadło-*

Można postawić tezę, że do syndyka należy tzw. sfera działalności operacyjnej, a do sędziego-komisarza i rady wierzycieli sfera kompetencji nadzorczych i decyzyjnych w wybranych, ważniejszych zagadnieniach. W tej kwestii toczyła się ożywiona polemika co do ewentualnego przemodelowania kompetencji sędziego-komisarza i rady wierzycieli na rzecz zwiększenia kompetencji tej ostatniej. Sprawa jest jednak dyskusyjna. Podnosi się argument, że sędzia-komisarz jest urzędnikiem, nie ma przygotowania biznesowego, dlatego *de lege ferenda* powinno nastąpić ograniczenie władztwa sędziego-komisarza. Niemniej rady wierzycieli, jak pokazują doświadczenia praktyczne, nie zawsze są ciałem wydolnym, ich działanie niesie za sobą ryzyko uprzywilejowania silniejszych grup wierzycieli, którzy mają swoje przedstawicielstwo w radzie, jej członkowie nie zawsze mają tak duże doświadczenie w sprawach upadłościowych, jakie posiada sędzia-komisarz. Wprowadzenie w tym zakresie zmian wymaga zatem rozważy, a ponadto ostateczna kontrola rozstrzygnięć rady wierzycieli zawsze powinna należeć do sędziego-komisarza.

Zgodnie z treścią art. 152 ust. 1 pr. up. sędzia-komisarz kieruje tokiem postępowania, sprawuje nadzór nad czynnościami syndyka, oznacza czynności, których syndykowi nie wolno wykonywać bez jego zezwolenia lub bez zgody rady wierzycieli, jak również zwraca uwagę na popełnione przez nich uchybienia. Sędzia-komisarz posiada zatem generalną kompetencję do oznaczenia czynności, których syndyk nie można podjąć samodzielnie w ramach likwidacji masy upadłości. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na wyrok SN – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 29 czerwca 2007 r., SNO 39/07¹⁶, zgodnie z którym „czynności sędziego-komisarza o charakterze nadzorczym mają na celu ochronę interesów wierzycieli i innych podmiotów dotkniętych upadłością. Tym bardziej, sędzia-komisarz nie powinien dopuścić do tego, by jego działania lub zaniechania działały na szkodę wierzycieli upadłego”.

W przywołanym orzeczeniu położono nacisk na kwestię staranności, z jaką winien działać sędzia-komisarz. Ponadto sędzia-komisarz

ściowym, [w:] *Institucje prawa upadłościowego i naprawczego*, red. A. Witosz, Katowice 2006, s. 124 i nast.

¹⁶ OSNSD 2007, nr 1, poz. 56.

posiada szereg konkretnych kompetencji w ramach likwidacji masy upadłości wynikających z treści ustawy. Co bardzo istotne, sędzia-komisarz posiada kompetencję, na zasadach ogólnych, do uchylecia każdej uchwały rady wierzycieli w przedmiocie likwidacji masy upadłości, jeżeli uchwała jest sprzeczna z prawem albo narusza dobre obyczaje (art. 210 pr. up.). W konsekwencji w obecnym modelu prawnym ostateczna weryfikacja rozstrzygnięć co do likwidacji masy upadłości należy do sędziego-komisarza. Ponadto, gdyby w sprawach likwidacji masy upadłości wypowiadało się zgromadzenie wierzycieli, wówczas sędzia-komisarz posiada kompetencję do uchylenia uchwały zgromadzenia wierzycieli, jeżeli jest sprzeczna z prawem, dobrymi obyczajami albo rażąco narusza interes wierzyciela, który głosował przeciw uchwale (art. 200 pr. up.). Sędzia-komisarz posiada bowiem także tzw. kompetencje zastępcze. Po pierwsze, sędzia-komisarz przejmuje *ex lege* wszelkie kompetencje rady wierzycieli, jeżeli ta nie została w danym postępowaniu ustanowiona (art. 213 ust. 1 pr. up.). Po drugie, sędzia-komisarz przejmuje kompetencje rady wierzycieli, jeżeli ta nie wykona ich w terminie wyznaczonym przez sędziego-komisarza (art. 213 ust. 2 pr. up.).

Istotną rolę w sprawach związanych z likwidacją masy upadłości pełni rada wierzycieli¹⁷. Rada wierzycieli jest ciałem kolegalnym (art. 202 pr. up.) działającym co do zasady *in corpore*. W obecnym kształcie ustawy rada wierzycieli nie jest ciałem obligatoryjnym, nie musi być powoływana w każdym postępowaniu upadłościowym (art. 201 pr. up.). Wierzyciel może nie przyjąć obowiązków w radzie wierzycieli (art. 202 ust. 3 pr. up.). Rada wierzycieli, z uwagi na jej ograniczony skład osobowy, jest ciałem przedstawicielskim (art. 202 ust. 1 pr. up.). Radę wierzycieli ustawodawca traktuje jako zinstytucjonalizowaną reprezentację wierzycieli w postępowaniu upadłościowym, występującą obok zgromadzenia wierzycieli. Zgodnie z art. 205 ust. 1 zd. 2 pr. up. rada wierzycieli przy wykonywaniu swoich obowiązków powinna kierować się interesem ogółu wierzycieli. Z uwagi na istnienie różnych grup interesu w postępowaniu upadłościowym dobór członków rady wierzycieli ma istotne

¹⁷ Na temat rady wierzycieli por. np. R. Adamus, *Rada wierzycieli w postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu z zarządem własnym*, „Monitor Prawniczy” 2006, nr 18, s. 1003 i nast.

znaczenie. Rada wierzycieli posiada kompetencje stanowiące, opiniujące i kontrolne. Co ważne, rada wierzycieli nie ma przyznanego „domniemania kompetencji”. Jeżeli jakaś kompetencja nie została wprost przyznana radzie wierzycieli, to jej po prostu nie ma.

Rada wierzycieli posiada ogólną kompetencję w zakresie kontroli czynności syndyka (art. 205 ust. 1 pr. up.). Swoje kompetencje kontrolne rada wierzycieli może wykonywać także w zakresie czynności syndyka obejmujących likwidację masy upadłości. Rada wierzycieli może żądać od syndyka wyjaśnień, a także może badać księgi i dokumenty dotyczące upadłości (art. 205 ust. 3 pr. up.). Z czynności kontroli działalności syndyka rada wierzycieli składa sprawozdania sędziemu-komisarzowi. Rada wierzycieli posiada kompetencje do wyrażania swojej opinii m.in. w sprawach dotyczących masy upadłości, jeżeli tego zażąda sędzia-komisarz i syndyk (art. 205 ust. 1 pr. up.). Rada wierzycieli *in corpore*, ale także każdy z członków rady wierzycieli, może przedstawić sędziemu-komisarzowi swoje uwagi o działalności syndyka dotyczące m.in. likwidacji masy upadłości (art. 205 ust. 2 pr. up.). Rada wierzycieli zezwala na dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego ponad okres trzech miesięcy liczony od dnia ogłoszenia upadłości (art. 206 ust. 1 pkt 1 pr. up.). Rada wierzycieli wyraża zgodę na sprzedaż praw i wierzytelności (art. 206 ust. 1 pkt 3 pr. up.). Rada wierzycieli posiada kompetencję do wyrażenia zgody na inną formę poszukiwania nabywcy wierzytelności lub praw majątkowych niż aukcja lub przetarg (art. 334 ust. 2 pr. up.). Rada wierzycieli posiada przyznanych jej wprost w ustawie żadnych kompetencji do decydowania o czynnościach inwestycyjnych syndyka.

Podsumowanie

W ramach prawidłowego prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego, podejmowanego z należytą starannością w rozumieniu art. 179 pr. up., syndyk może dokonać czynności inwestycyjnej, w tym nawet polegającej na zakupie nieruchomości potrzebnej dla prowadzenia tego przedsiębiorstwa. Syndyk powinien dysponować uzasadnieniem gospodarczym dla takiej decyzji biznesowej z poszanowaniem

ogólnych zasad postępowania upadłościowego wyrażonych w treści art. 2 pr. up. Prowadzenie przez syndyka przedsiębiorstwa ma charakter autonomiczny na gruncie przepisów o likwidacji masy upadłości. Przepisy prawa upadłościowego nie wprowadzają *vide* *demecum* dla konkretnego sposobu prowadzenia działalności tego przedsiębiorstwa. Syndyk powinien kierować się zasadą *business judgement rule*. O zamiarze dokonania czynności inwestycyjnej w postaci nabycia nieruchomości należałoby powiadomić sędziego-komisarza z uwagi na jego pozycję w postępowaniu upadłościowym (art. 152 ust. 1 pr. up.).

Rada wierzycieli nie posiada ustawowej kompetencji do wyrażania zgody na dokonanie licznosci inwestycyjnej przez syndyka masy upadłości, w tym na nabycie nieruchomości. Z kolei nie korzysta ona z domniemania kompetencji. Dla wykonania czynności inwestycyjnej przez syndyka masy upadłości (także w postaci nabycia nieruchomości) nie ma potrzeby zwołania zgromadzenia wierzycieli. Na dokonanie czynności inwestycyjnej w postaci nabycia nieruchomości syndyk nie musi uzyskiwać zgody reprezentanta upadłego. Syndyk nie jest związany postanowieniami umów spółek/statutów przewidujących obowiązek uzyskania zgody korporacyjnej jej organów na nabycie nieruchomości do upadłej spółki. Syndyk nie jest związany także ustawowymi kompetencjami do współdecydowania przez organ nadzorczy i właścicielski spółki kapitałowej w upadłości. Nabycie nieruchomości przez syndyka masy upadłości do przedsiębiorstwa upadłego nie będzie stało na przeszkodzie ustawowej procedurze zbycia przedsiębiorstwa upadłego. Składniki przedsiębiorstwa upadłego podlegające zbyciu w ramach postępowania upadłościowego mogą pochodzić zarówno z czynności upadłego, jak i z czynności syndyka.

Bibliografia

Akty prawne

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1610).

Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 1520 ze zm.).

Orzecznictwo

Wyrok SN – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 29 czerwca 2007 r., SNO 39/07, OSNSD 2007, nr 1, poz. 56.

Literatura

- Adamus R., *Likwidacja masy upadłości. Zagadnienia praktyczne*, Warszawa 2014.
- Adamus R., *Liquidation of the Bankruptcy Estate in Poland*, „Bratislava Law Review” 2020, vol. 4, no. 1, s. 115–130.
- Adamus R., *Miejsce Prawa upadłościowego i naprawczego w systemie prawa*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2011, nr 3, s. 16–22.
- Adamus R., *Prawo nie zakazuje wszystkich inwestycji syndykowi*, 21.09.2023, prawo.pl/biznes/prawo-nie-zakazuje-inwestycji-syndykowi,523022.html [dostęp: 21.09.2023].
- Adamus R., *Przedsiębiorstwo upadłego w upadłości likwidacyjnej*, Warszawa 2011.
- Adamus R., *Rada wierzycieli w postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu z zarządem własnym*, „Monitor Prawniczy” 2006, nr 18, Legalis.
- Adamus R., *Życie po życiu spółki kapitałowej*, „Jurysta” 2010, nr 1, s. 51–55.
- Cieślak S., *Fundusze masy upadłości – postępowanie podziałowe. Komentarz*, Warszawa 2004.
- Feliga P., *Stanowisko prawne syndyka w procesie dotyczącym masy upadłości*, Warszawa 2013.
- Gil I., *Sytuacja prawna syndyka masy upadłości*, Warszawa 2006.
- Harla G., *Organy postępowania upadłościowego a organy postępowania cywilnego w ujęciu systemowym*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2006, nr 4, s. 18–26.
- Harla G., *Syndyk masy upadłości w polskim prawie cywilnym (materialnym i procesowym)*, Warszawa 2007.
- Hrycaj A., *Syndyk masy upadłości*, Poznań 2006.
- Jakubecki A., [w:] *idem*, F. Zedler, *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, wyd. 3, Warszawa 2010, Lex/el.
- Jarocho A., Pietrzak I., Sachajko M., *Analiza porównawcza instytucji nadzorca sądowego, syndyka masy upadłości i zarządcy przymusowego przedsiębiorstwa*, „Prawo Spółek” 2005, nr 10.
- Jochemczyk B., *Odpowiedzialność odszkodowawcza syndyka masy upadłości*, „Prawo Spółek” 2004, nr 10.
- Kidyba A., *Handlowe spółki osobowe*, wyd. 3, Warszawa 2010.
- Koenner M., *Syndyk masy upadłości*, Sopot 1999.

- Kopaczyńska-Piezeniak K., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, wyd. 2, Warszawa 2010.
- Korzan K., *Syndyk masy upadłości*, „Radca Prawny” 1993, nr 2.
- Machnikowski P., [w:] *Prawo rzeczowe*, red. T. Dybowski, wyd. 2., „System Prawa Prywatnego” t. 3, Warszawa 2007, Legalis.
- Michalski M., [w:] *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, „System Prawa Prywatnego” t. 17A, Warszawa 2010, Legalis.
- Michalski M., [w:] *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, „System Prawa Prywatnego”, t. 17B, Warszawa 2010, Legalis.
- Pałys J., *Syndyk masy upadłości – pozycja ustrojowa*, „Prawo Spółek” 2000, nr 3.
- Pokora A., *Stanowisko prawne syndyka masy upadłości*, „Rejent” 1997, nr 7–8, s. 191–206.
- Pokora W., *Kilka uwag na temat pozycji prawnej sędziego-komisarza w postępowaniu upadłościowym*, [w:] *Institucje prawa upadłościowego i naprawczego*, red. A. Witosz, Katowice 2006.
- Poźniak-Niedzielska M., *Sprzedaż przedsiębiorstwa bankowego w upadłości*, [w:] *Studia z prawa prywatnego gospodarczego. Księga pamiątkowa ku czci prof. Ireneusza Weissa*, Kraków 2003.
- Sobolewski P., *Skutki umorzenia postępowania upadłościowego dla postępowań z udziałem syndyka*, „Przegląd Sądowy” 2008, nr 10.
- Sołtysiński S., *Spółka akcyjna*, wyd. 2, Warszawa 2010.
- Sołtysiński S., [w:] *Prawo spółek osobowych*, red. A. Szajkowski, „System Prawa Prywatnego”, t. 16, Warszawa 2016, Legalis.
- Witosz A., *Rozwiązanie i likwidacja spółek handlowych*, Warszawa 2011.
- Zedler F., *Prawo upadłościowe i naprawcze w zarysie*, Kraków 2004.

Streszczenie

Problem dopuszczalności dokonania czynności inwestycyjnej przez syndyka masy upadłości prowadzącego przedsiębiorstwo upadłego

Przedmiotem niniejszego opracowania jest zagadnienie czynności inwestycyjnych dokonywanych przez syndyka masy upadłości. Syndyk jest zobowiązany do zachowania przedsiębiorstwa upadłego w stanie niepogorszonym. Syndyk prowadzi egzekucję generalną z majątku upadłego celem jak najbardziej efektywnego zaspokojenia wierzycieli. Nie można jednak z góry wykluczyć dopuszczalności czynności inwestycyjnej syndyka, jeżeli spełnia ona obiektywne kryteria celowości ekonomicznej. W związku z tym, że ambicją tego artykułu jest rozwią-

zanie pewnego problemu prawnego, zaproponowana została instytucja testu inwestycyjnego, aby uzasadnić celowość dokonywania przez syndyka czynności inwestycyjnych. Test taki powinien być przygotowany, aby uniknąć wątpliwości co do potrzeby dokonania czynności inwestycyjnej w toku postępowania upadłościowego. Wiodącym kryterium jest kryterium celowości ekonomicznej.

Słowa kluczowe: syndyk masy upadłości, przedsiębiorstwo upadłego, likwidacja przedsiębiorstwa upadłego, prowadzenie przedsiębiorstwa upadłego, czynność inwestycyjna

Abstract

The problem of the admissibility of carrying out an investment activity by the bankruptcy trustee running the bankrupt's enterprise

This solution is an electrical solution that is used by the bankruptcy trustee. A trustee is a solution to keep a bankrupt enterprise intact. The trustee conducts general enforcement of the bankrupt's debt to the highest possible satisfaction. However, it is not possible to allow in advance the admissibility of functional activities that meet the criteria of economic desirability. Because the ambition of this article is to solve a certain problem there is a proposal of the testing institution to justify the advisability of the device by the functional trustee. Such a test should be used to exclude doubts about the performance of activities during bankruptcy proceedings. The leading one is compliance with economic expediency.

Key words: bankruptcy trustee, liquidation of a bankrupt enterprise, bankrupt enterprise, investment function